

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria-Vlada-Government

Ministria e Ekonomisë dhe Financave - Ministarstvo Privrede i Finansija - Ministry of Economy and Finance

Administrata Tatimore e Kosoves - Poreska Administracija Kosova - Tax Administration of Kosovo

UDHËZIMIN ADMINISTRATIV Nr. 13/2010
PËR ZBATIMIN E LIGJIT NR. 03/L-161, PËR TATIMIN NË TË
ARDHURAT PERSONALE

Ministria e Ekonomisë dhe Financave

Mbështetur në në nenin 50 të Ligjit nr 03/L-161, "Për Tatimin në të Ardhurat Personale," Ministri i Ministrisë së Ekonomisë dhe Financave,

Nxjerr:

UDHËZIM ADMINISTRATIV

Nr 13/ 2010

PËR ZBATIMIN E LIGJIT NUMËR 03/L-161, "PËR TATIMIN NË TË ARDHURAT PERSONALE"

Neni 1

Qëllimi dhe Fushëveprimi

Qëllimi i këtij Udhëzimi Administrativ është përcaktimi i procedurave dhe kërkesave për zbatimin e dispozitave të ligjit nr 03/L-161, "Për Tatimin në të Ardhurat Personale", (në vijim Ligji).

Neni 2

Objekti i Tatuaries

1. Paragrafi 1 i nenit 4 të Ligjit e përcakton objektin e tatuaries për individët rezident. Për një rezident në Kosovë objekti i tatuaries përfshinë të ardhurat që lindin nga burimet në Kosovë si dhe të ardhurat që lindin jashtë Kosovës.

Shembull:

1. Një mësimdhënës kosovar realizon të ardhura nga pagat në Universitetin e Prishtinës dhe ai gjithashtu realizon të ardhura nga ligjëratat e mbajtura në Universitetin e Tetovës, Maqedoni. Për të ardhurat e fituara në Maqedoni ai do të paguaj tatim në Maqedoni dhe kërkojë kreditimin tatimor të huaj kur ai të deklarojë deklaratën e tij vjetore tatimore në Kosovë.

2. Paragrafi 2 i nenit 4 të Ligjit e përcakton objektin e tatuaries për individët jo-rezident. Për individin jo-rezident vetëm pjesa e të ardhurave të tatueshme që rrjedh nga burimi i Kosovës është objekt i tatuaries.

Shembull:

Një ekspert italian për kompjuter rri në Kosovë për 100 ditë dhe realizon të ardhura nga pagat nga Kontrata e punës që ai e ka me një organizatë të biznesit në Kosovë. Paga e tij është e tatueshme në Kosovës dhe ai mund të kërkon kreditin tatimor të huaj në Itali.

Neni 3 **Normat Tatimore**

Neni 6 i Ligjit imponon shkallët tatimore. Normat tatimore janë aplikuar në mënyrë progresive në grupet e të ardhurave.

Shembull:

Në rastin e një individi i cili ka një të ardhur vjetore të tatueshme prej 6400 €, normat tatimore zbatohen si më poshtë:

Të ardhurat e tatueshme 0-960 euro	%	0	euro
Të ardhurat e tatueshme 960.01-3,000 euro	4%	81,6	euro
Të ardhurat e tatueshme 3,000.01-5,400 euro	8%	92	euro
Të ardhurat e tatueshme 5,400.01-6,400 euro	10%	100	euro
Totali:		<hr style="width: 20%; margin: 0 auto;"/>	373,6 euro

Neni 4 **Të ardhurat e Tjera**

"Të ardhurat e Tjera" të përmendura në nën-paragrafin 2,3 të nenit 7 të Ligjit përfshijnë të gjitha të ardhurat e tjera që nuk janë cituar në mënyrë specifike në nenin 7 të Ligjit, dhe që përfshijnë shpërblime jo- kesh në lotari p.sh. makinat, faljet e borxhit etj, të cilat e rrisin vlerën neto të tatimpaguesve. Këto të ardhura duhet që të përfshihen në të ardhurat bruto të periudhës tatimore në të cilën janë marrë. Në rastin e shpërblimeve jo- kesh të shpërblimeve të lotarive, tatimpaguesi duhet të vlerësojë mallrat e pranuar në bazë të vlerës së hapur të tregut të këtyre mallrave.

Neni 5 **Të Ardhurat nga Shitja e Mallrave**

1. Paragrafi 4 i nenit 10 të Ligjit, mbulon metodat që tatimpaguesit mund ti përdorin për vlerësimin e inventarit të mallrave të tyre. Tatimpaguesit me të ardhura nga shitja e mallrave, të cilët mbajnë inventarin për të përcaktuar koston e mallit të shitur, përdorin FIFO (i pari-brenda -i pari-jashtë) ose të tjera metoda të lejuara sipas Standardeve të Kontabilitetit të Kosovës (p.sh kostoja mesatare e ponderuar ose metoda specifike të identifikimit), me kusht që tatimpaguesit mos të ndryshojnë metodën e inventarit të tyre gjatë një periudhe tatimore.

(Koment: Standardet Kosovare të Kontabilitetit po shkojnë drejt bazimit të tyre në IFRS (Standardet Ndërkombëtare të Raportimit Financiar). Meqë metoda LIFO (i fundit brenda- i pari jashtë) nuk lejohet sipas IFRS-s, në Kosovë më nuk lejohet shfrytëzimi i saj për qëllime të tatimit në të ardhura).

2. Cilado metodë që zgjedhet për përcaktimin e koston së mallrave të shitura, ajo shfrytëzohet për vitin në të cilin është zgjedhur, plus së paku për tri vite të tjera tatimore shtesë. Tatimpaguesi i cili ka aspirata të ndryshojë këtë metodë pas asaj periudhe kohore, do të kërkojë një shpjegim

individual nga ATK, që të autorizon këtë ndryshim në përputhshmëri me dispozitat e aplikueshme të Ligjit Nr. 03/L-222 mbi Administratën Tatimore dhe Procedurat dhe Udhëzimit Administrativ të nxjerr për këtë ligj.

Neni 6 **Të Ardhurat nga Kontratat Afatgjate Ndërtimore**

1. Paragrafi 6 i nenit 10 të Ligjit parasheh shmangien nga rregullat normale të përcaktimit të të ardhurave të tatueshme për tatimpaguesit e angazhuar në projektet dhe kontratat afat gjate ndërtimore. Për qëllim të këtij neni, kontratat ndërtimore afat gjate dhe projektet janë kontratat dhe projektet që lidhen me punën ndërtimore ku ndërtimi shtrihet më gjatë se një vit i të ardhurave. Këto kontrata përfshijnë ato për:

1.1. ndërtimin e ndërtesave, urave, pendave, kanalizimit, tuneleve dhe projekteve tjera të inxhinieringut civil,

1.2. aktivitetet që lidhen me këto si demolimi, gërryerja, projektet e largimit të madh të dheut,

1.3. ndërtimi I gjërave të mëdha të fabrikave duke përfshirë anijet dhe vaporet transportues, dhe

1.4. kontratat e ngjashme në fushat e lidhura p.sh kontratat për klima dhe nxemje, kontratat e mëdha të vënjes së rrjetës elektrike dhe rivënies së rrjetës elektrike, renovimet e mëdha të hoteleve, shitoreve etj, kontratat e mëdha të menagjimit të ndërtimit etj.

1.5. Mirëpo nuk përfshijnë kontratat e shitjes dhe furnizimit gjatë kohës kur këto zakonisht mund të konsiderohen si shitje e stokut tregëtar p.sh nuk përfshin instalimin e mobiljeve të zyrës në ndërtesën e re edhe në ato raste kur mobiljet duhet të instalohen gjatë dorëzimit.

2. Për qëllime të Tatimit në të Ardhurat Personale, tatimpaguesit e angazhuar në kontratat dhe projektet afat gjate ndërtimore kategorizohen në tri kategori të mëdha si në vijim:

2.1. **“punëkryes”** – ata që kryejnë punën ndërtimore (qoftë në mënyrë direkte ose nëpërmes të nën kontraktorëve) – ata në përgjithësi paguhen nga një “investitor” i cili paguan në mënyrë progresive për punën ndërtimore, nëpërmes të një kombinimi të pagesave të avancit, pagesave progresive dhe pagesave finale;

2.2. **“investitorët”** – ata që financojnë punën e kontratës ndërtimore dhe që paguajnë “punëkryesin” për atë punë.

2.3. **“punëkryes-investitor”** ata që edhe e financojnë edhe e kryejnë punën e kontratës ndërtimore vetë.

3. Për qëllime të Tatimit në të Ardhurat Personale:

3.1. **“punëkryesit”** lejohen që të shfrytëzojnë metodën e “përqindjes së kryerjes së parashikimeve të shpenzimeve” (ku të ardhurat dhe shpenzimet e raportuara bazohen në proporcionin e ndërtimit që është kryer bazohet në proporcionin që kanë shpenzimet e krijuara të kontratës për punën deri në atë datë, në krahasim me shpenzimet totale të parashikuara të kontratës);

Shembull:

Shembulli në vijim ilustron një metodë të përcaktimit të fazës së kompletimit të një kontrate dhe kohëzgjatjen e njohjes së të hyrave dhe shpenzimeve të kontratës.

Një kontraktor ndërtimor e ka një çmim fiks prej 250,000 euro që të ndërtoj një urë. Shuma fillestare e të hyrave të pajtuara në kontratë është 250,000 euro. Supozimi fillestar i kontraktorit

për shpenzimet e kontratës është 150,000 euro. Ndërtimi i objektit do të ndodh gjatë vitit 2010 dhe 2011.

Kontraktori e përcakton fazën e kompletimit të kontratës duke e llogaritur pjesën që shpenzimet e kontratës kanë dalë për punën e kryer deri më tani duke pasur mbajtur shpenzimet totale më të fundit të kontratës. Një përmbledhje e të dhënave financiare gjatë periudhës së ndërtimit është me sa vijon:

2010	2011		

Shuma fillestare e të hyrave e pajtuar në kontratë			
250,000	250,000		

Shpenzimet e ndodhura deri me date		90,000	150,000

Shpenzimet e kontratës për kompletimin e punës			
60,000			
Shpenzimet totale të vlerësuara të kontratës		150,000	150,000
Fitimi i vlerësuar		100,000	100,000
Faza e kompletimit (90,000/150,000)			
	60%		100%

Shumat e të hyrave, shpenzimeve dhe fitimit të njohur në pasqyrën e të ardhurave në dy vitet me sa vijon:

	Deri më Tash	Të njohura në vitin e kaluar	Të njohura në vitin aktual 2010
2010			
Të hyrat (250,000 x 60%)	150,000		150,000
Shpenzimet (150,000 x 60%)	90,000		90,000
Fitimi	60,000		60,000

2011			
Të hyrat	250,000	150,000	100,000
Shpenzimet	150,000	90,000	60,000
Fitimi	100,000	60,000	40,000

3.2. “investitorët” dhe “punëkryesit-investitorët” janë të detyruar që të shfrytëzojnë metodën e “tatuaries sipas përlogaritjes (ku të ardhurat raportohen duke u bazuar në pagesa, akruale (kur ka pranime dhe/ose ekziston e drejta për ti pranuar bazuar në kontratë), dhe shpenzimet lejohen proporcionalisht në baza të njëjta. Në situatat kur në asnjë periudhë tatimore nuk është pranuar asnjë e ardhur dhe nuk është bërë asnjë kontratë të cilat do të mundësonin të drejtën për të pranuar të ardhurat, atëherë nuk ka të ardhura për tu raportuar dhe shpenzimet nuk lejohen në relacion me kontratat afat gjate ndërtimore në atë vit tatimor.

Shembull:

Kontrata 2 vjeçare me të ardhurat totale të pritura të kontratës prej 200,00 euro dhe shpenzimet totale të projektit prej 150,000 euro.

Fondet e pranuar në vitin e parë 100,000 euro

Shpenzimet e krijuara në vitin e parë 50,000 euro

Njohja e të ardhurave për vitin e parë do të jetë si në vijim:

Të ardhurat në vitin e parë 100,000 euro (që përfaqësojnë 50% të të ardhurave totale të pritura të kontratës)

75,000 euro (që janë 50% e shpenzimeve totale të pritura)

Fitimi bruto 25,000 euro.

3.3. Kur me përfundimin e kontratës ndërtimore nga “investitorët” ose “Punëkryesit/investitorët” ekzistojnë pjesë të ndërtimit që kanë mbetur të pa shitura, ku të ardhurat nga këto shitje (dhe shpenzimet e tyre përcjellëse) nuk janë njohur ende, vlera e këtyre pjesëve të pashitura do të regjistrohet si inventar i investitorit ose punëkryesit/investitorit dhe të regjistrohen në gjendjen e tyre të bilancit deri sa të ndodhë shitja.

3.4. Nuk lejohet të shfrytëzohet metoda e “Kryerjes së kontratës”, (ku nuk raportohen të ardhura ose shpenzime deri në vitin në të cilin kryhet kontrata ndërtimore afat-gjate).

3.5. Drejtori i Përgjithshëm i ATK-s në të ardhmen, mund të nxjerr një shpjegim publik, dhe lejojë metoda të tjera për regjistrimin e të hyrave dhe shpenzimeve në kontratat ndërtimore afat gjate, përveç këtyre të përmendura më lartë

3.6. Çdo tatimpagues që ka filluar kontratat ndërtimore afat gjate para datës së hyrjes në fuqi të këtij Udhëzimi Administrativ, të cilat janë llogaritur me metodë tjetër nga këto të lejuara sipas këtij paragrafi, duhet të ndryshojnë metodën e tyre dhe shfrytëzojnë ato të lejuarat sipas këtij paragrafi, në vitin tatimor në të cilin ky Udhëzim Administrativ hyn në fuqi, dhe do të bëjnë një rregullim të të ardhurave të tyre të tatueshme në atë vit tatimor për të pasqyruar ndryshimin e metodës.

4. Shumë kontrata ndërtimore afatgjate dhe projekte përfshijnë ngarkimin e pagesave të kontratës së “avancit” në fillim, të cilat mund të jenë të pagueshme kur vetëm pak shpenzime kanë ndodhur ose kur nuk kanë ndodhur shpenzime. Në kësi raste taturaja e këtyre të ardhurave, duhet të përcaktohet sipas metodës që e shfrytëzon tatimpaguesi për të llogaritur të ardhurat nga këto kontrata dhe projekte. Nëse Tatimpaguesi shfrytëzon metodën e Tatimit në të Ardhura kur janë përllogaritur” (investitori dhe punëkryesi/investitori), si pagesat e “avancit”, do të jenë pjesë e të ardhurave të tatueshme kur të jenë pranuar, mirëpo nëse tatimpaguesi shfrytëzon metodën “e përqindjes së ndodhjes së shpenzimeve të parashikuara “ (punëkryesit), këto pagesa të “avancit” vetëm do të jenë pjesë e të ardhurave të tatueshme vetëm në baza të shpërndarjes sipas rrjedhjes së kontratës.

5. Është me rëndësi që të pranuarat ose përqindjet e kryerjes të pasqyrohen drejt afër fundit të vitit ose në fund të çdo viti tatimor. Tatimpaguesi që shfrytëzon metodën e “taturjes së të ardhurave ashtu siq përllogariten”, nuk mund të shtyjë vlerësimin e të ardhurave të kontratës thjesht duke u përmbytur në mënyrë të qëllimshme nga ose duke e shtyer faturimin deri pas fundit të vitit tatimor, kur ka qenë e drejta sipas kontratës për të faturuar para fundit të vitit tatimor.

6. Pavarësisht nga paragrafët më lartë, nëse ndonjë kontratë afat gjate ndërtimore mban dispozitën për pagesat e mbajtura (ku është një dispozitë për klientët që të mbajnë përqindjen e çmimit të kontratës deri sa të kaloj periudha në kontratë e mbajtjes të specifikuar), këto pagesa nuk do të jenë pjesë e të ardhurave të tatueshme derisa kontraktori ti pranojë ato ose të ketë të drejtën ti pranojë ato nga klienti. Kur këto para të mbajtura i paguhen kontraktorit aktualisht para se ato të jenë detyrim, me kusht që kontraktorit të përmirësojë çdo defekt para se puna ndërtimore ti dorëzohet ose të pranohet nga klienti, ato do të trajtohen si të ardhura të tatueshme kur këto para të pranohen.

Përveq nëse mbahen në llogari të veqantë dhe nuk janë në dispozicion për pagesë apo shfrytëzim të përgjithshëm nga kontraktori, derisa të përfundohen punët ndërtimore, në q'rats parat nuk do të trajtohen si të ardhurat të tatueshme deri sa kontraktori të ketë të drejtën të tërheq ose përdorë ato

7. Kur ka transaksione këmbimi (barter) si pjesë e kontratave ndërtimore afat gjate, ato njihen si të ardhura ose shpenzime me vlerën e tregut në pajtueshmëri me nenin 47 të Ligjit Nr. 03/L-222 mbi Administratën Tatimore dhe Procedurat. Në këto situata kur vlerat e tregut nuk mund të përcaktohen ose vlerësohen në mënyrë të arsyeshme, investitori ose punëkryesi/investitori mund të aplikojnë në ATK (me evidence përkatëse të justifikueshme) për të aprovuar njohjen e këtyre të ardhurave dhe shpenzimeve nga transaksioni barter në fund të kontratës ndërtimore.

Neni 7 **Të Ardhurat nga Lizingu**

1. Paragrafi 7 i nenit 10 të Ligjit kërkon nxjerrjen e një akti nën-ligjor për të shpjeguar se si përcaktohen dhe raportohen të ardhurat e tatueshme nga Lizingu Financiar dhe Operativ.

2. *"Lizingu Financiar"* është përcaktuar në paragrafin 1,37 të nenit 2 të Ligjit, si *"Lizing që transferon kryesisht të gjitha rreziqet dhe pagesat e rastit për pronësinë e një zëri të pronës"*. Lizingu Financiar duhet megjithatë të plotësojë së paku një nga këto katër kushte:

2.1. afati i Lizingut të jetë më i gjatë se shtatëdhjetë e pesë për qind (75%) të jetës së përdorimit të asetit të dhënë me Lizing;

2.2. të ketë transferim të pronësisë së asetit të dhënë me Lizing te lizingmarrësi në fund të afatit të Lizingut;

2.3. të ekzistoj mundësia për të blerë asetin e dhënë me Lizing me një "çmim të pranuar" në fund të afatit të Lizingut, ose

2.4. vlera aktuale e pagesës së lizingut, e zbritur me një normë të përshtatshme të zbritjes, e tejkalon nëntëdhjetë për qind (90%) të vlerës së drejtë të tregut të asetit.

(Komenti 1: Lidhur me këto kushtet e para, ATK në përgjithësi do të pranojë jetën e dobishmërisë së asetit të dhënë me Lizing sikur me qenë e njëjta jetë e dobishmërisë që ATK e lejon për qëllime të zhvlerësimit sipas këtij Ligji. Në mënyrë alternative Lizingdhënësi dhe Lizingmarrësi mund të bëjnë një vlerësim alternativ të jetës së dobishmërisë së një aseti në çdo rast të veqantë, duke u bazuar në vlerësimet e prodhuesit të pajisjes për jetën e dobishmërisë së prititur të pajisjeve të tyre, varësisht prej ndryshimeve në mirëmbajtje dhe në kushtet e punës. Në cilindo rast për shembull nëse një aset është përcaktuar se e ka jetën e dobishmërisë prej 5 vitesh dhe afati i Lizingut është më i gjatë se 45 muaj (75% të kësaj jete të dobishmërisë) Lizingu do të jetë Lizing Financiar.)

(Komenti 2: Lidhur me këto kushtet e fundit, vlera aktuale e pagesës së Lizingut është vlera e pagesave në datat e tyre të pagesës, të zbritura për të pasqyruar vlerën kohore të parasë. Për shembull, e njeh se pagesa prej 100 euro sot është ekuivalente me pagesën prej 105 euro për kohën prej një viti, sikur të ishte një normë e zbritjes/interetit vjetor prej 5%. Vlera aktuale prej 100 euro që kërkohet të paguhet në periudhën prej një viti me supozimin se norma e interesit/zbritjes prej 5% është 95 euro 23 cent (= 100 euro pagesa e duhur për një vit e ndarë me 105 e cila është 100 euro nëse tani është kërkuar pagesa dhe plus 5% interes). Për pagesat e Lizingut me afat prej dy vitesh, vlera aktuale e kësaj pagese do të ishte 90 euro dhe 70 cent (= pagesa e duhur prej 100 euro për periudhën prej dy vitesh e pjesëtuar me 110.25 e cila do të ishte 100 euro sikurse pagesa të ishte kërkuar tani, plus 5% interesi i shtuar për dy vite). Llogaritjet e vlerës aktuale, duhet të bëhen për çdo pagesë të Lizingut me totalin e shumës të këtyre vlerave aktuale, të krahasuara me një shumë të

barabartë me 90% të vlerës së drejtë të tregut të asetit të dhënë me Lizing, për të përcaktuar Lizingun se a është në këto kushte Lizing Financiar).

3. Lizingjet Financiare janë trajtuar teknikisht si marrëveshje financiare, ku Lizingmarrësi blen asetin e dhënë me Lizing nga Lizingdhënësi. Këto Lizingje në përgjithësi trajtohen edhe për qëllime të kontabilitetit edhe për qëllime tatimore, si shitje progresive të asetit të dhënë me Lizing nga Lizingdhënësi për Lizingmarrësin, ku Lizingdhënësi trajtohet se po e jep një kredi si avanc për lizingmarrësin, të cilën lizingmarrësi e përdor për të blerë asetin e dhënë me Lizing - për qëllime të tatimit mbi të ardhurat është:

3.1. shitje progresive e asetit të dhënë me Lizing me komponentin e kryegjësë të pagesës së lizingut e cila është e tatueshme për lizingdhënësin,

3.2. blerje e asetit të dhënë me lizing në fillim të lizingut (ku Lizingmarrësi ka të drejtën që të kërkojë zbritjen e zhvlerësimit në lidhje me asetin e dhënë me lizing), dhe

3.3. kredi nga Lizingdhënësi për Lizingmarrësin, me komponentin e interesit të pagesës së lizingut, që është e vlerësueshme për Lizingdhënësin dhe e zbritëshme për Lizingmarrësin.

Nuk kërkohet që tatimi në burim në komponentin e interesit të Lizingmarrësit të zbritet nga Lizingmarrësi kur Lizingmarrësi është institucion financiar i autorizuar nga Banka Qendrore e Kosovës.

Shembull:

Kompania A i jep me Lizing një automjet të ri Kompanisë B me Lizing Financiar prej katër vitesh. Sipas Lizingut Kompania B është e obliguar që ti paguaj Kompanisë A pagesën e Lizingut prej 48 muajsh prej 200 euro, e cila përfshin komponentin e interesit prej 20 euro. Në vitin e parë të Lizingut, Lizingdhënësi vlerësohet me 2400 euro (duke qenë, kryegjësja e pranuar 2160 dhe 240 interesi i pranuar gjatë Lizingut.) dhe mund të kërkojë shpenzimet e përvetësimit të asetit të dhënë me Lizing të zhvlerësuar gjatë jetës së lizingut. Lizingmarrësi do të jetë në gjendje që të kërkojë zhvlerësimin në çmimin total kushtues të automjetit nga viti i parë i Lizingut, dhe do të jetë në gjendje që të kërkojë komponentin e interesit (mirëpo jo komponentin e kryegjësë) si zbritje tatimore. Në vitet më të vonshme të Lizingut , Lizingdhënësi do të vazhdojë që të pranojë kryegjënë dhe të ardhurat nga interesi, dhe Lizingmarrësi do të vazhdojë që të jetë në gjendje që të kërkojë zhvlerësimin dhe shpenzimet e interesit. Në fund të periudhës së Lizingut, çdo opsion i “çmimit të pranueshëm” për të blerë pagesat e bëra nga Lizingmarrësi, do të jetë i vlerësueshm për Lizingdhënësin, dhe Lizingmarrësi vazhdonë që të jetë në gjendje që të kërkojë zhvlerësimin mirëpo nuk do të ketë konsekuenca tjera tatimore derisa Lizingmarrësi të shes ose ta largojë në forma tjera automjetin. Nëse Lizingdhënësit i kthehet automjeti, kjo trajtohet për qëllime tatimore si “shitje” e automjetit nga Lizingmarrësi për Lizingdhënësin me pasoja tatimore, që varen nga shkalla e fitimit apo humbjes në “shitje” të automjetit në atë kohë.

4. " *Lizingu Operativ*" në paragrafin 1, 26 të nenit 2 të Ligjit, është përcaktuar si "*çdo Lizing që nuk është Lizing Financiar*". Lizingu Operativ i ngjanë marrëveshjes së dhënies me qira të asetit - pagesat e lizingut janë plotësisht të zbritëshme për Lizingmarrësin dhe plotësisht të tatueshme për Lizingdhënësin. Meqë Lizingdhënësi është pronar i asetit që është dhënë me Lizing ,Lizingdhënësi mund të kërkojë zbritje të zhvlerësimit në pajtueshmëri me dispozitat e zhvlerësimit të Ligjit.

Neni 8

Të ardhurat nga Pasuria e Paprekshme

1. Për qëllime të nenit 12 të Ligjit , kategoritë e pasurive të pa prekshme të cilat përbëhen vetëm nga të drejtat që nuk kanë formë fizike janë:

1.1. Patentat, shpikjet, formulat, proceset, dizajnet, modelet, sekretet e tregëtisë dhe ofrimi i njohurive të veqanta

1.2. Të drejtat e autorit duke përfshirë të drejtat për veprat letrare, kompozimet muzikore ose artistike

1.3. Shenjat tregëtare, emrat tregëtar ose emrat e markës

1.4. Të drejtat ekskluzive, licencat ose kontratat

1.5. metodat, programet, sistemet, procedurat, fushatat, anketat, studimet, parashikimet, vlerësimet, listat e klientëve, ose të dhënat teknike

1.6. softuerat kompjuterik; dhe

1.7. të drejtat e tjera të ngjashme

2. Në lidhje me softuerët kompjuterik, licencat (si dallim nga shitjet) e të drejtave të autorit në programin kompjuterik, dhënia e të drejtës për përdorim (si dallim nga shitjet) e kopjeve të programeve që i nënshtrohen të drejtave të autorit, dhe furnizimet e njohurive për programet kompjuterike (si dallim nga furnizimet e shërbimeve për zhvillimin ose modifikimin e programeve kompjuterike) konsiderohen si e ardhur nga pasuritë e pa prekshme.

Neni 9

Të Ardhurat nga Riorganizimi

1. Paragrafi 3 i nenit 26 të Ligjit Nr. 03/L -162 Për Tatimin në të Ardhurat në Korporata, parasheh se gjatë riorganizimit shpërndarja e interesit të ekuitetit të tyre për aksionarët, nuk përbën të ardhura të tatueshme të aksionarit. Në rast të riorganizimit të kualifikuar të një NSH, për shpërndarjen e të cilave aplikohet ai paragraf, do të përfshinë aksionet e të ardhurave nga shitja e aksioneve të korporatave vartëse të NSH që është privatizuar për personat në kapacitetin e tyre si bashkë-pronar ose si ko-menagjer të NSH, mirëpo nuk përfshijnë pagesat për personat e pushuar nga puna në kapacitetin e tyre si të punësuar ose ish të punësuar të NSH (të cilat do të përbëjnë të ardhura të tatueshme të këtyre personave për qëllim të këtij Ligji.

Neni 10

Shpenzimet e Lejuara

1. Paragrafi 5 i nenit 15 të Ligjit parasheh që në mënyrë që shpenzimet të lejohen si zbritje, të gjitha shpenzimet duhet të jenë plotësisht të dokumentuara për inspektim me dokumente të tilla në dispozicion, me kërkesën nga Administrata Tatimore. Kërkesat për dokumentacionin për shpenzimet e lejueshme janë paraqitur në nenin 23 të Udhëzimit Administrativ Nr. 15 /2010 Për Zbatimin e Ligjit Nr. 03/L -222 mbi Administratën Tatimore dhe Procedurat.

2. Paragrafi 6 i nenit 15 të Ligjit I referohet shpenzimeve në lidhje me Lizingun Operativ dhe financiar. Shpenzimet e tilla do të jenë të zbritshme duke u bazuar në atë që është paraqitur në nenin 7 të këtij Udhëzimi Administrativ.

Neni 11

Shpenzimet e Reprerentacionit

1. Neni 16 i Ligjit parasheh zbritje për shpenzimet e përfaqësimit mirëpo i kufizon deri në 50% të shumës së faturuar për zbavitje të biznesit. Kjo zbritje dhe kufizimi i saj vlen për shpenzimet e biznesit për zbavitje. Shpenzimet e biznesit për përfaqësim sikurse këto për publicitet, reklamim dhe për promovim dhe përfaqësim të produkteve pa elemente të zbavitjes, ndryshe nga ato të

rastësishme,do të jenë plotësisht të zbritshme sipas dispozitës së zbritjes së shpenzimeve të përgjithshme të biznesit.

2. Në mënyrë që të lejohet çdo zbritje për shpenzimet e përfaqësimit sipas nenit 16 duhet të aplikohet njëra nga si në vijim:

- 2.1. shpenzimet të kenë ndodhur kryesisht për biznes
- 2.2. zbavitja është për një klient apo furnizues ekzistues apo të mundshëm
- 2.3. rrethanat e bëjnë të nevojshme që të diskutohet biznesi sëbashku me zbavitjen, si dreka e biznesit ku qëllimi kryesor është për biznes.
- 2.4. Të punësuarit janë zbavitur për të mbajtur disponimin e mirë të stafit në ngjarjet si ahengjet dhe rastet e pensionimit.

3. Zbritja për shpenzimet e zbavitjes sipas nenit 16 aplikohet për zbavitjen për biznes. Shpenzimet e zbavitjeve private nuk janë të zbritëshme, p.sh drekat në restorane me shokë, ose kur aspekti i biznesit apo profesional është i rastësishëm.

4. Zbritja për shpenzimet e zbavitjes sipas nenit 16 aplikohet për shumat e faturuara. Në mënyrë që të lejohet zbritja,duhet të ekzistojë një faturë që mbulon shpenzimet e zbavitjes.Tatimpaguesit duhet të jenë në gjendje që të dëshmojnë kërkesën për këto shpenzime duke qenë në gjendje, kur të kërkohe nga ATK , të sigurojnë detajet si në vijim:

- 4.1. datën kur kanë ndodhur shpenzimet;
- 4.2. emrat e personave që janë zbavitur;
- 4.3. biznesin që e kanë përfaqësuar këta persona;
- 4.4. pozitën që e kanë këta persona në këto biznese;dhe
- 4.5. arsyet për zbavitje.

5. Shpenzimet e reprezentacionit sipas nenit 16 janë të zbritshme 50% deri në shumën e barabartë me 2% të të ardhurave vjetore bruto. Shprehja "*të ardhurat vjetore bruto* " në atë Nen nënkupton të gjitha të ardhurat që kanë lindur gjatë periudhës tatimore nga burimet brenda në Kosovë, dhe kjo përfshin të ardhurat nga veprimtaria e biznesit, të ardhurat nga përdorimi i pasurisë së paluajtshme , të luajtshme ose të paprekshme , të ardhurat nga interesi, të ardhurat nga dividendat , fitimi nga shitja e letrave me vlerë ose pasurisë së paluajtshme dhe çdo e ardhur tjetër pavarësisht se a i nënshtrohet tatimit në të ardhura apo jo.

Neni 12 **Borxhet e Këqija**

1. Nën-paragrafi 1.2 i nenit 17 të Ligjit kërkon që borxhet e këqija të "*shlyhen*". Në kontabilitet termi "shlyhen" nënkupton një rregullim që bëhet në librat e tatimpaguesve për të reflektuar uljen e vlerës së llogarive të arkëtueshme (zakonisht me anë të një llogarie, Dispozitat për Borxhet e këqia). Shuma e përfshirë në dispozitat për llogari të borxhit të keq bazohet në të dhënat historike, dhe kur shuma e përkohshme të zbritet nga llogaria e llogarisë së arkëtueshme, jep një perspektivë më të mirë të të ardhurave që një tatimpagues mund të pret për ti marrë nga llogaria e tij e arkëtueshme. Megjithatë, për qëllime tatimore, shpenzimet për borxhet e këqija nuk mund të kërkohe duke u bazuar në llogarinë e përkohshme. Duhet të bëhet një rregullim në librat e tatimpaguesit, për të pasqyruar shpenzimet aktuale të borxhit të keq të bazuara në ato borxhe të veçanta që i plotësojnë kushtet për të qenë shpenzim (dmth, një borxh duhet të jetë gjashtë muaj i vjetër, duhet të ketë prova të mjaftueshme të përpjekjeve të konsiderueshme të pasuksesshme për të mbledh borxhin, etj). Nuk ka asnjë shpresë që tatimpaguesit duhet të heqin dorë nga çdo

përpyekje në të ardhmen për të mbledhur borxhin. Siç është paraparë në paragrafin 2 të nenit 17 të Ligjit, çdo borxh i keq që është zbritur si shpenzim, dhe që është mbledhur më vonë do të përfshihet në të ardhurat në periudhën tatimore në të cilën është bërë mbledhja.

2. Në lidhje me nën-paragrafin 1,5 të nenit 17 të Ligjit "dëshmi adekuate" përfshinë si në vijim:

2.1. vendimin përfundimtar të gjykatës kompetente që vërteton se borxhi është i pambledhshëm;

2.2. aty ku veprimet ligjore nuk do të jenë me kosto efektive, evidenca me shkrim qoftë e vendimit për të trajtuar një borxh specifik si borxh të keq pa ndërmarrë veprime ligjore për shkak të asaj arsyeje apo më në përgjithësi një politikë interne e cila trajton lloje të caktuara të borxheve si të këqia pa ndërmarrë veprime ligjore për shkak të asaj arsyeje, në të dyja rastet me kusht që ATK është e kënaqur se pragu i përdorur në përcaktimin nëse veprimet ligjore janë me kosto efektive apo jo, është i arsyeshmë për rrethanat.

2.3. aty ku veprimet ligjore nuk janë të mundëshme, evidenca me shkrim qoftë e vendimit për të trajtuar borxhin specifik si të keq pa ndërmarrjen e veprimeve ligjore për shkak të kësaj arsyeje, ose më në përgjithësi një politikë interne e cila trajton disa lloje të caktuara të borxheve si të këqia pa ndërmarrjen e veprimeve ligjore për shkak të kësaj arsyeje.

2.4. certifikata e policisë ose agjencioneve tjera të zbatimit të ligjit, që dëshmon se tatimpaguesi borxhli nuk mund të gjindet

2.5. certifikata e Zyrës Civile që dëshmon se tatimpaguesi ka vdekur, dhe

2.6. çdo dokument tjetër zyrtar që mbështet krijimin e dispozites për borxhin e keq.

Neni 13

Pagesat për Personat e Lidhur

Neni 19 i Ligjit siguron që kompensimi, pagat, interesi, qiraja dhe shpenzimet tjera të paguara për personat e lidhur lejohen si zbritje në një shumë të barabartë me atë më të voglën të paguar dhe vlerën e hapur përkatëse të tregut.

Shembulli 1:

I biri i pronarit të një ndërmarrje te biznesit personal është i punësuar nga ndërmarrja si shofer dhe paguhet 2.000 €/ muaj. Vlera e tregut për shërbimet e vozitësit është 400 € Kjo është shuma që do të lejohet si zbritje meqë shoferi dhe ndërmarrja janë persona të lidhur.

Shembulli 2:

Ndërmarrja personale e biznesit A dhe B janë në pronësi të të njëjtit individ dhe A jep me qira një depo B-s për 1,000 euro / muaj. Vlera e tregut për një shërbim të tillë me qira është 1.800 € Vetëm 1.000 € do të lejohen si shpenzim i zbritshëm meqë A dhe B janë persona të lidhur.

Neni 14

Zhvlerësimi

1. Shprehja në paragrafin 1 të nenit 20 të Ligjit "*në pronësi të tatimpaguesit*" nënkupton se vetëm pronari i pasurive të prekshme, i cili e bart rrezikun e shterrjes, dëmtimit apo vjetërimit (amortizimit) të mjeteve, ka të drejtë të zbres shpenzimet e zhvlerësimit. Nuk lejohet zbritja e zhvlerësimit për qiramarrësin e aseteve përveç nëse është përcaktuar në marrëveshjen e qirasë se përfshihet Lizingu Financiar dhe të drejtat e pronësisë kalojnë nga qiradhënësi mbi qiramarrësin përmes pagesave periodike.

2. Sipas paragrafit 2 të nenit 20 të Ligjit, shpenzimet për përmirësime të qirasë mbulohen përmes zbritjeve të zhvlerësimit duke përdorur metodën lineare të bazuar në kohëzgjatjen e qirasë. Në rastin e kohëzgjatjeve pa kufizim të qirasë, ose kur kohëzgjatja e qirasë zgjatet shpesh, qiramarrësi, sipas gjykimit të tij ose të saj më të mirë, dhe bazuar në rregullat e kontabilitetit dhe praktikën më të mira, do të përcaktoj kohëzgjatjen e qirasë, dhe do ta përdor atë si emërues për llogaritjen e shpenzimeve vjetore të përmirësimit për zhvlerësim.

3. Paragrafi 4 i nenit 20 të Ligjit parashikon që për zhvlerësim të përdoret Metoda Lineare. Duke pasur parasysh normat e zhvlerësimit për secilën kategori të asetëve (siq kategorizohen në paragrafin 3 të nenit 20), kjo do të thotë se Kategoria 1 e asetëve të reja (norma e zhvlerësimit 5%) do të zhvlerësohet në shuma të barabarta gjatë 20 periudhave tatimore, Kategoria 2 e asetëve të reja (Shkalla e zhvlerësimit 20%) do të zhvlerësohet në shuma të barabarta gjatë 5 periudhave tatimore, dhe Kategoria 3 e asetëve të reja (norma e zhvlerësimit 10%) do të zhvlerësohet në shuma të barabarta gjatë 10 periudhave tatimore.

Shembull:

Supozojmë se Ndërmarrja Personale e Biznesit X në fillim të periudhës tatimore 2010 e blen një ndërtesë prej 1.000.000 € e cila i përket Kategorisë 1 të asetëve të zhvlerësueshme (e cila lejon zhvlerësimin prej 5% të vlerës së secilit aset në fund të periudhës tatimore). Metoda lineare funksionon si vijon:

Periudha tatimore	Bilanci i hapjes	Shtesat	Amortizimi	Bilanci i mbylljes
2010		100,000,0	- 50,000	950,000
2011	950,000		- 50,000	900,000
2012	900,000		- 50,000	850,000
...				
...				
2029	50,000		- 50,000	0

4. Paragrafi 5 i nenit 20 të Ligjit parasheh që asetet së pari duhet të merren parasysh për qëllime të zhvlerësimit vetëm kur ato janë të vendosura në shërbim. Nuk lejohet zbritje për zhvlerësim nëse një aset nuk është vënë në shërbim dhe në qoftë se nuk i shërben qëllimit të aktivitetit ekonomik. Zhvlerësimi i vitit të plotë mund të kërkohet në lidhje me asetet që janë vënë në shërbim gjatë gjashtë muajve të parë të një viti, por vetëm zhvlerësimi i gjysmës së vitit mund të kërkohet në lidhje me asetet e vëna në shërbim në gjashtë muajt e fundit të një viti. Në të dy rastet zhvlerësimi i plotë për vitin mund të kërkohet në vitet vijuese deri në, mirëpo duke mos e përfshirë vitin në të cilin është shitur aset i ose është sistemuar në ndonjë mënyrë tjetër – në vitin e shitjes ose të sistemimit, fitimi ose humbja në shitje mund të njihet bazuar në krahasimin ndërmjet çmimit të shitjes/sistemimit dhe vlerës kontabël të asetit në fillim të vitit të shitjes/sistemimit.

Shembull:

Ndërmarrja personale e biznesit X blen dy makina gjatë viti 2010, secili për 5000 € por e para është blerë më 15 prill 2010 dhe i dyti më 20 shtator 2010. Zhvlerësimi i kërkueshëm në periudhën tatimore 2010 në lidhje me makinën e parë do të jetë e drejta për vitin e plotë prej 1,000 euro (20%), ndërsa për makinën e dytë është i kërkueshëm vetëm zhvlerësimi i gjysmës së vitit (500 €). Të dy makinat do të kenë të drejtën të kërkojnë zhvlerësimin për vitin e plotë nga 2011 e tutje (me përjashtim se makina e dytë do të merr vetëm zhvlerësimin për gjysmën e vitit në periudhën e saj finale të zhvlerësimit-gjysmën e parë të vitit 2015).

5. Paragrafi 7 i nenit 20 të Ligjit parasheh që asetet e Kategorise 2 dhe 3 (siq janë kategorizuar në paragrafin 3 të nenit 20) do të zhvlerësohen individualisht duke përdorur metodën lineare nëse janë blerë pas datës së hyrjes në fuqi të Ligjit. Për asrye praktike kjo vlen për të asetet që janë blerë më ose pas 1 janarit 2010. Paragrafi 9 i Nenit 20 parashikon që asetet në këto kategori të cilat janë blerë para kësaj date dhe janë zhvlerësuar sipas metodës së grupit, do të vazhdojnë të zhvlerësohen sipas kësaj metode deri sa vlera e grupit të arrijë në zero.

Shembull:

Të supozojmë se Ndërmarrja personale e biznesit X në fillim të periudhës tatimore 2010 posedon asetet vijuese që i përkasin Kategorisë 2: 10 kompjutera - 1.000 €secili; 2 fotokopjuese - 4.000 € secila; 2 automobila – 10,000 €secili. Në gjysmën e parë të periudhës tatimore 2010 kompania blen një tjetër fotokopjuese për 5.000 €

Asetet e fillimit të Kategorisë 2 të cilat kanë një bilanc të hapjes në grup prej 38.000 € do të zhvlerësohen duke shfrytëzuar metodën lineare prej 20% për vit deri sa vlera e grupit të arrijë në zero

Fotokopjuesi i blerë në vitin 2010 për 5.000 € do të zhvlerësohet në mënyrë individuale duke përdorur metodën lineare me shkallën prej 20% (1.000 €) për vit.

6. Paragrafët 8 dhe 10 të nenit 20 të Ligjit parashohin rregulla të veçanta për asetet e reja me çmim të blerjes deri në 3.000 € Asetet me çmim të blerjes prej 1,000 euro ose më pak mund të jenë shpenzime të plota në periudhën tatimore në të cilën ato janë blerë dhe janë vënë në shërbim. Asetet me një çmim të blerjes prej 1000 deri 3.000 €duhet të regjistrohen në një grup të ri (në vend që të zhvlerësohen individualisht si Kategoria 1, 2 ose 3 e aseteve) të cilat do të zhvlerësohen në bazë të metodës lineare duke përdorur shkallën prej 20%. Nëse blihen asete shtesë me çmimin prej 1.000 deri në 3.000 €, çmimi i tyre i blerjes do ti shtohet vlerës së grupit. Nëse këto asete shiten nga grupi, çmimi i blerjes së asetit të shitur do të raportohet si të ardhura të zakonshme afariste në periudhën tatimore në të cilën është shitur asetit, por vlera e grupit nuk do të ulet si rezultat i shitjes.

Shembull:

Të supozojmë se Ndërmarrja personale e biznesit X blen një kompjuter në fillim të vitit 2010 prej 2000 €dhe një artikull të fabrikës dhe të makinerisë në fillim të viti 2011 prej 2.400 € Në vitin 2012 ajo e shet kompjuterin për 1.000 €

Secila nga këto asete i plotëson kriteret për t'u përfshirë në grup, autorizuar sipas paragrafit 10 të nenit 15. Llogaria e grupit do të veprojë si vijon:

Periudha tatimore	Bilanci i hapjes	Shtesat	Reduktimi	Zhvlerësimi	Bilanci i mbylljes
2010		2000		- 400	1600
2011	1600	2400		- 800	3200
2012	3200			- 640	2560

Për periudhën tatimore 2012, 2000 € (çmimi i blerjes së kompjuterit), do të përfshihen në të ardhurat e tatueshme, por nuk do të bëhen rregullime në llogarinë e grupit, e cila do të vazhdojë të aplikojë 20% të zhvlerësimit të aplikuar në bilancin e hapjes së grupit, plus çdo shtesë në çdo periudhe tatimore.

Neni 15

Zhvlerësimi i Bagëtisë

1. Paragrafi 3.2 i nenit 20 dhe nenit 21 të Ligjit lejon zbritjen e zhvlerësimit për bagëtinë që shfrytëzohet në aktivitet ekonomik për reproduktim ose mbarëshitim. Kjo zbritje nuk vlen për:

1.1. bagëtinë e rritur nga tatimpaguesi- në këto raste nuk ka bazë zhvlerësimi meqë kostoja e rritjes së kësaj bagëtie veq është zbritur.

1.2. bagëtinë e blerë për rishitje- në këto raste kjo bagëti do të regjistrohet si pjesë e inventarit të tatimpaguesit dhe zbritjet e lejuara si pjesë e llogaritjeve të “kostos së mallrave të shitura” (p.sh zbritja lejohet për çdo vit për inventarin hyrës, plus blerjet pa inventarin e mbylljes.

1.3. bagëtinë që nuk është blerë për rishitje, e cila e ka koston e blerjes prej 1000 euro ose më pak- kjo bagëti është e mundur të kërkohet si shpenzim rrjedhës në vitin e blerjes sipas paragrafit 8 të nenit 20 të Ligjit;

1.4. bagëtinë që nuk është blerë për rishitje e cila e ka çmimin e blerjes ndërmjet 1000 dhe 3000 euro e cila është blerë me 1 janar ose pas 1 janarit 2010 – zbritjet e zhvlerësimit për këtë bagëti janë të lejueshme si pjesë e grupit të asetëve të parapara në paragrafin 10 të nenit 20 të Ligjit;

1.5. duke pasur parasysh si më lartë, zbritja e zhvlerësimit e lejuar sipas paragrafit 3,2 të nenit 20, dhe sipas nenit 21, në praktikë do të jetë e kufizuar për bagëti me vlerë të lartë , normalisht për ato me racë të qmuar. Në këto raste, zbritja e lejueshme e zhvlerësimit, sikur me kategorinë tjetër të asetëve 2 është 20% e çmimit të blerjes për vit në baza lineare.

Neni 16

Zbritjet e Posaçme për Asetet e Reja

Paragrafi 1 i nenit 22 i Ligjit parasheh që fabrika dhe makinerit, inventari i hekurudhës dhe lokomotivat që shfrytëzohen për transportin hekurudhor, aeroplanët, anijet, mjetet e rënda të transportit, pajisjet për bartje të dheut, buldozerët, gërmuesit e dheut dhe mjetet tjera të rënda të reja të blera në vend ose të importuara për herë të parë në Kosovë prej 1 janarit 2010 dhe 31 dhjetorit 2012, do të përfitojnë nga një zbritje e veçantë prej 10% përveç zbritjes normale të zhvlerësimit të lejueshëm.

Shembull:

Të supozojmë se Ndërmarrja personale e biznesit X ka një bilanc të hapjes të Kategorisë 3 për periudhën tatimore 2010 prej 160,000 € Gjatë gjysmës së parë të vitit biznesi importon nga Gjermania një automjet të rëndë transportues të ri prej 40.000 € Zbritja e zhvlerësimit për këtë periudhë tatimore do të ketë tre komponente:

1. zhvlerësimin e makinës së re si një aset individual: vlerë $40.000 \times 10\% = 4.000$ €

2. zhvlerësimi i grupit të kategorisë 3 të asetëve në dorë në fillim të periudhës tatimore 2010: $160.000 \times 15\% = 24.000$ €

3. zbritje e posaçme për automjetin e ri: $40.000 \times 10\% = 4.000$ €

Zbritja totale e zhvlerësimit 32000 € Zbritja e veçantë për automjet të ri jipet vetëm një herë, në periudhën tatimore në të cilën është blerë në Kosovë ose është sjell në Kosovë.

Neni 17

Riparimet dhe Përmirësimet

1. Neni 23 i Ligjit merret me riparimet dhe përmirësimet. Termi '*Riparime ose Përmirësime*' nënkupton punën që është bërë për të rritur ndjeshëm kapacitetin, jetën, kushtet dhe produktivitetin e asetit. Në rastin e një ndërtese, mbulimi, hidraulika, lysterja dhe punë të tjera të ngjashme, me përjashtim të ngjyrosjes, konsiderohen riparime dhe përmirësime. Në rastin e një kamioni, ndërrimi i gomave nuk është përmirësim, por zëvendësimi i motorit ekzistues me një të ri, është riparim dhe përmirësim.

2. Paragrafi 1 i nenit 23 të Ligjit parasheh që shumat e shpenzuara për riparime ose përmirësimet të një asemi kapitalizohen dhe i shtohen bazës së shpenzimeve të zhvlerësueshme të asetit nëse riparimet ose përmirësimet e tejkalojnë jetën e përdorimit të asetit për së paku një vit, dhe shuma e riparimit apo përmirësimi është më e madhe se 1.000 € Në ato situata kur riparimet ose përmirësimet e zgjasin përdorimin e asetit për një vit ose më shumë, dhe shuma e shpenzuar për riparime ose përmirësimet është më e madhe se 1.000 €, shuma e plotë e shpenzuar është e nevojshme për tu kapitalizuar (1.000 € prej kësaj shume nuk lejohet që të kërkohet si shpenzim). Në anën tjetër, në ato situata kur riparimet ose përmirësimet nuk e zgjasin jetën e përdorimit të asetit, ose e zgjasin atë për më pak se një vit, shumat e përfshira mund të kërkohen si shpenzim i plotë edhe kur shumat kalojnë 1.000 €

3. Paragrafi 2 i nenit 23 të Ligjit parashikon rregullat për llogaritjen e zhvlerësimit, ku shumat e shpenzuara për riparime ose përmirësimet të një asemi kapitalizohen.

3.1 Për riparimet e bëra për kategorinë 1 të aseteve kurdo që të jenë blerë, dhe për riparimet e bëra për kategorinë 2 dhe 3 të aseteve të blera më ose pas hyrjes në fuqi të këtij Ligji, shumat e kapitalizuara të riparimit i shtohen vlerës së mbetur kontabël të asetit.

Shembull:

Supozoni se vlera kontabël fillestare e ndërtesës së tatimpaguesit është 100.000 € Gjatë vitit tatimor 2010 tatimpaguesi shpenzon 4.000 € në riparimin e kulmit të cilat e zgjasin jetën e përdorimit të ndërtesës për pesë vjet të tjera. Zhvlerësimi për ndërtesën për vitin tatimor 2010 llogaritet si vijon:

Vlera kontabël fillestare e objektit	100.000 €
Riparimet dhe përmirësimet e kapitalizuara	4,000
Vlera kontabël e mbylljes para zhvlerësimit	104,000
Zhvlerësimi 5%	5,200
Vlera përfundimtare kontabël e ndërtesës	98,800

3.2. Për riparimet e bëra në Kategorinë 2 dhe Kategorinë 3 të aseteve të blera para hyrjes në fuqi të këtij Ligji, shumat e kapitalizuara të riparimeve janë:

3.2.1. kur shuma e riparimit është ndërmjet 1000 dhe 3000 euro, e shtuar grupit të referuar në paragrafin 10 të nenit 20 të Ligjit si asete të reja të kualifikuara

3.2.2. kur shuma e riparimit është mbi 3000 euro ,e trajtuar si kategoria e re 2 ose kategoria 3 e aseteve, nëse aplikohet,për të cilat do të lejohet zhvlerësimi si zbritje në pajtueshmëri me paragrafin 4 të nenit 20 të Ligjit.

Neni 18 **Shpenzimet për Kërkim dhe Zhvillim**

1. Paragrafi 1 i nenit 25 të Ligjit parashikon zhvlerësimin e rezervave natyrore të mineraleve dhe burimeve të tjera natyrore. Shfrytëzuesi i rezervave mund të kërkojë zbritje për shpenzimet e eksplorimit dhe zhvillimit. Shpenzimet për hulumtim, shpenzimet për zhvillim dhe interesi përkatës duhet të shtohet në llogarinë kapitale ashtu siç kanë ndodhur. Në fund të periudhës tatimore, pjesa e shpenzimeve të eksplorimit dhe zhvillimit që i përkasin asaj periudhe do të përcaktohen duke shumëzuar bilancin në llogarinë kapitale me Koeficientin e Zhvlerësimit (KZH) i cili është:

$$\text{KZH} = \frac{\text{Numri i njësive të nxjerra gjatë vitit}}{\text{Totali i vlerësuar i njësive në rezerva}}$$

Shembull:

Ndërmarrja personale e biznesit X ka marrë me qira një fushë bakri dhe numri i llogaritur i njësive në rezervat natyrore është 15.000.000. Prodhimi për vit është 1.500.000 njësi. Bilanci në llogarinë kapitale në fund të periudhës tatimore është 500,000 € Për të përcaktuar shumën e lejuar të zhvlerësimit për periudhën tatimore, bilanci në llogari duhet të shumëzohet me KZH. Në këtë rast, koeficienti është 10%, (1.500.000 / 15.000.000). Prandaj zhvlerësimi i lejuar si zbritje, është € 50,000.

2. Për përcaktimin e numrit të përgjithshëm të parashikuar të njësive në rezerva, tatimpaguesi duhet të marrë një raport nga ekspertët dhe duhet ta vejë atë në dispozicion për ATK-në, për inspektim në bazë të kërkesës apo të dorëzohet me deklaratën tatimore vjetore. Llogaritja e njësive të nxjerra duhet të bëhet duke përdorur metodat e pranuar në përgjithësi. ATK ruan të drejtën e përdorimit të shërbimeve të specialistëve të pavarur për të rishikuar raportet inxhinierike dhe metodat e llogaritjes së nxjerrjeve.

Neni 19 **Humbjet Tatimore**

1. Paragrafi 5 i nenit 26 të Ligjit parasheh që humbjet tatimore të krijuara në një vit tatimor, në përgjithësi do të jenë në gjendje që të barten dhe thyhen kundrejt të ardhurave të tatueshme në vitet vijuese të të njëjtit biznes që e ka krijuar humbjen. Ky paragraf gjithashtu parasheh se nuk lejohet bartja e humbjeve kur biznesi e ndryshon llojin e tij të organizimit të biznesit (p.sh biznesi ndryshon prej funksionimit si ndërmarrje personale individuale në ortakëri ose në një entitet juridik të inkuorporuar) ose kur ka ndryshim në pronësi prej më shumë se 50%. Në lidhje me ndryshimin e pronësisë, në mënyrë që të barten humbjet tatimore, nëpër periudhën që fillon me ditën e parë të vitit tatimor me humbje deri në ditën e fundit të vitit tatimor në të cilin bëhet theyrja e humbjes, duhet të zbatohet si në vijim:

- 1.1. për ndërmarrjet personale të biznesit, biznesi duhet të jetë udhëhequr nga i njëjti person (nëse ky person vdes ose në mënyra tjera e kalon pronësinë e biznesit te i afërmi atehere pushon mundësia e bartjes së humbjeve tatimore);
- 1.2. për ortakëritë ose aranzhimet e ngajshme të bashkimit, së paku 50% të ortakëve duhet të jenë të njëjtit.

Shembull:

Ortakëria operohet nga tre ortakë (A,B,dhe C), ku secili prej tyre kanë aksione të barabarta në ortakëri. Në vitin 2010 është krijuar humbja tatimore prej 10.000 eurosh. Gjatë vitit 2011 C lëshon ortakërinë dhe zëvendësohet nga ortakëri D. Humbja tatimore e vitit 2010 është e mundur që të bartet në vitin 2011 sepse ende është 2/3 e pronësisë së përbashkët (A dhe B). Gjatë vitit 2012 B lëshon ortakërinë dhe gjithashtu zëvendësohet nga ortakëri E. Humbja tatimore e vitit 2010 nuk mund të bartet në vitin 2012 (sepse tani është vetëm 1/3 e pronësisë së përbashkët, A). Çdo humbje tatimore që është krijuar në vitin 2011, do të mundet të bartet sepse janë 2/3 e pronësisë së përbashkët ndërmjet viti 2011 dhe 2012 (A dhe D).

Neni 20 **Zbritja për Kontributet Bamirëse**

1. Në paragrafin 1 të nenit 28 të Ligjit, shprehja 'të llogaritura para se të zbritet kontributi bamirës' nënkupton se limiti i lejuar prej 5% aplikohet në fitimin bruto përpara se një shpenzim i tillë të jetë zbritur nga bruto të ardhurat e rregulluara.

Shembull:

Nëse një ndërmarrje personale biznesi ka një fitim bruto para kontributeve bamirëse prej 10.000 € dhe ajo ka bërë një donacion në një spital prej 400 euro, do të aplikohet 5% limiti i lejuar mbi 10.000 euro dhe jo në $10.000 - 400 = 9.600$ €. Në këtë rast 400 € është plotësisht e zbritshme meqë është brenda limitit të lejuar prej $10.000 \times 5\% = 500$ €

2. Sipas paragrafit 4 të nenit 28 të Ligjit, tatimpaguesit të cilët kërkojnë zbritje në lidhje me kontributet bamirëse të bëra gjatë periudhës tatimore, në kohën e deklarimit të deklaratës vjetore tatimore dhe pasqyrës financiare përkatëse, do të sigurojnë kuponët e nënshkruar dhe vulosur nga ana e përfituesve të kontributeve bamirëse, që e vërteton qëllimin e këtyre donacioneve, shumat e atyre donacioneve dhe kohën kur janë bërë donacionet. Zbritja e një kontributi bamirës mund të kërkojë vetëm nga ata tatimpagues që paguajnë tatim mbi baza të të ardhurave reale dhe në këtë mënyrë të cilët tashmë janë të detyruar të dorëzojnë një deklaratë tatimore vjetore. Tatimpaguesit me tatim të paragjykuar nuk mund të kërkojnë këtë zbritje.

3. Çdo kupon i referuar në paragrafin e mëparshëm do të përmbajë informatat si në vijim:

- 3.1. emrin e donatorit
- 3.2. numrin e identifikimit tatimor (numrin fiskal) të donatorit, apo kur dhuruesi është një individ dhe nuk kërkohet të kenë numër fiskal, numrin personal identifikues të individit
- 3.3. adresën e donatorit
- 3.4. emrin e pranuesit
- 3.5. numrin tatimor identifikues (numrin fiskal) të pranuesit
- 3.6. adresën e pranuesit

- 3.7. emrin e personit kontaktues të pranuesit dhe numrin e telefonit
- 3.8. shumën e kontributit bamirëse të dhuruar
- 3.9. datën e dhurimit
- 3.10. një deklaratë nga pranuesi se të dhënat në kupon janë të sakta dhe se pranuesi nuk ka konflikt të drejtpërdrejtë ose të tërthortë interesi me donatorin.

Neni 21

Shpenzimet e Papranueshme

1. Paragrafi 1 i nenit 30 të Ligjit, merret me shpenzimet e papranueshme. Shpenzimet e mëposhtme nuk janë të lejuara si shpenzime:

1.1. **Kostoja e Blerjes së Tokës.** Si parim, toka nuk e humb vlerën e saj në kohë dhe nuk I nënshtrohet konsumimit. Toka është lehtë e konvertueshme në para të gatshme. Kostoja e blerjes së tokës përfshin edhe shpenzimet e përmirësimeve të tilla si drenazhës, terracimit kanalizimit , ujësjellësit dhe punëve të tjera të ngjashme të cilat bëhen pjesë e tokës dhe të cilat e rrisin vlerën e përgjithshme të tokës.

1.2. **Gjobat, Ndëshkimet, Shpenzimet dhe Interesi i Lidhur me to.** Shpenzimet e tilla ndodhin kur tatimpaguesit shkelin rregullat tatimore, apo të tjera të aplikueshme dhe kërkesat. Ato do të mbulohen nga fitimi pas tatimit.

1.3. **Tatimi në të Ardhura.** Pagat bruto, përfshirë tatimin në të ardhurat personale të mbajtur në burim nga të punësuarit, përbëjnë një shpenzim, pra janë të zbritshme. Tatimi mbi të ardhurat personale nuk është një zë i zbritshëm, pasi që llogaritet pas zbritjes së të gjitha shpenzimeve të lejuara.

1.4. **TVSH –ja e Zbritëshme** nuk është zë i zbritshëm, nëse është rikthyer ose kredituar nga TVSh e llogaritur. Në një rast të veçantë kjo është një zë i zbritshëm, dhe kjo është kur një tatimpagues me të ardhurat e biznesit i cili ka bërë zgjedhje për të bërë llogaritjen për të ardhura dhe shpenzime në baza “reale” nuk ka arritur pragun e regjistrimit të TVSH-së, dhe në këtë mënyrë nuk ka të drejtë të aplikojë TVSh në furnizimet vendore.

1.5. **Shpenzimet Personale, të Jetesës ose ato Familjare.**

1.6. **Humbja nga Shitja ose Këmbimi i Pronës Ndërmjet Personave të Lidhur.** Fitimet nga shitja ose këmbimi i pasurisë së luajtshme ose të paluajtshme në mes personave të lidhur do të formojnë një pjesë të të ardhurave të tatueshme të palës që e krijon fitimin, ndërsa në të njëjtën kohë pala që e krijon humbjen nuk do të jetë në gjendje të kërkojë humbjen e tillë si shpenzim të zbritshëm.

1.7. **Shpenzimet e Argëtimit apo Rekreacionit.** Përrjashtimi zbatohet kur biznesi i tatimpaguesit është ofrimi i argëtimit apo rekreacionit.

1.8. **Shpenzimet jo të Dokumentuara për Kërkesat.** Kërkesat e dokumentacionit të shpenzimeve janë të përshkruara në paragrafin 1 të nenit 10 të këtij Udhëzimi Administrativ.

2. Nën-paragrafi 2.1 i nenit 30 të Ligjit parasheh që kontributet e pensionit mbi shumën maksimale të lejuar me Ligjin Pensional të Kosovës gjithashtu nuk lejohen të zbriten si shpenzime ndaj të ardhurave të tatueshme. Ligji që mbulon pensionet e menaxhuara nga Trusti i Kursimeve Pensionale të Kosovës i lejon punëdhënësit për të bërë kontributeve vullnetare të pensioneve në lidhje me punonjësit e tyre deri në shumën maksimale prej 15% të pagës bruto të të punësuarit. Kontributet e tilla janë të zbritshme për punëdhënësin, por çdo tepriçë mbi këtë shumë maksimale, nuk është e zbritshme.

3. Nën-paragrafi 2.2 i nenit 30 të Ligjit i referohet shpenzimeve që janë pjesërisht për qëllime të biznesit dhe pjesërisht për qëllime personale. Shpenzimet e biznesit në përgjithësi janë të

zbritshme, ndërsa shpenzimet personale, në përputhje me nën-paragrafin 1.5 të nenit 30, nuk janë të zbritëshme. Në rastet kur ka një komponent të përzier biznes / personale, shpenzimet do të duhet të shpërndahen në baza të arsyeshme dhe zbritja kërkohet vetëm për komponentin e biznesit.

Shembull:

Një person që udhëheq një ndërmarrje personale biznesi e përdor një pjesë të qëndrimit të tij personal si “zyrë” për biznesin e tij. Kjo zyrë përdoret vetëm për biznes dhe ka një sipërfaqe të katit prej 10 metra katrorë krahasuar me sipërfaqe totale prej 200 metra katrorë të vendbanimit personal. Ndërmarrja personale e biznesit mund të kërkojë 5% të shpenzimeve që kanë të bëjnë me vendbanimin personal që gjithashtu kanë të bëjnë me zyrën. Kështu që 5% të shpenzimeve të energjisë elektrike (duke supozuar se kanë të bëjnë me tërë vendbanimin) do të jenë të zbritshme, por shpenzimet e ujit nuk do të jenë të zbritshme (duke supozuar se nuk ka përdorim të ujit në zonën e zyrës).

Neni 22

Fitimet Kapitale apo Humbjet

1. Paragrafi 4 i nenit 31 të Ligjit kërkon përdorimin e vlerave të tregut të hapur, ku shitjet e asetëve kapitale janë bërë në mes personave të lidhur me çmime të shitjes që janë më të ulëta se vlera e hapur e tregut . Në raste të tilla, vlera e hapur e tregut duhet të përcaktohet si:

- 1.1. shuma monetare e parashikuar për një shitje të asetit të njëjtë në mes të blerësit të vullnetshëm dhe shitësit të vullnetshëm në një transaksion të mbizotërimit të tregut;
- 1.2. ose, ku kjo më sipër nuk është në dispozicion, shumat që do të lindin nga shitja e një asemi të ngjashëm në rrethana të ngjashme (p.sh. cilësi të ngjashme, madhësi të ngjashme ose periudhë kohore dhe kushte të njëjta të shitjes);
- 1.3. ose, kur nuk aplikohen asnjëra më lart, një metodë e miratuar nga ATK, e cila siguron një përafrim të mjaftueshëm objektiv.

Metoda e lejueshme nga ATK sipas opcionit të fundit nga ato më lartë është e bazuar në Koston Plus, me shpenzimet të cilat janë të punës dhe materialit, plus përqindja e shpenzimeve të përgjithshme dhe pastaj përqindja e arsyeshme e marzhës. Tatimpaguesit të cilët dëshirojnë të përdorin këtë metodë duhet të sigurojnë ATK me dokumentacion që tregon se pse ata nuk mund të përdorin dy opsionet e mëparshme.

2. Për qëllime të paragrafit 5 të nenit 31 të Ligjit, kur është përvetësuar asemi kapital nga tatimpaguesi me trashëgimi, kostoja e asetit kapital për tatimpaguesin do të jetë vlera e hapur e tregut të asetit në datën e vdekjes së personit të cilit i takon trashëgimia.

Shembull:

Tatimpaguesi blen një pronë për banim në vitin 2010. Tatimpaguesi vdes dhe pasuria trashëgohet nga djali i tatimpaguesit në vitin 2008. Djali i tatimpaguesit e shet pronën në vitin 2010. Për qëllime të llogaritjes së humbjeve/fitimeve kapitale, kostoja e përvetësimit të pronës që do të mund të zbritet nga çmimi i shitjes në vitin 2010 do të jetë vlera e hapur e tregut në datën e vdekjes së tatimpaguesit.

3. Paragrafi 13 i nenit 31 të Ligjit mbulon shitjet e asetëve kapitale duke përfshirë marrëveshjet me këste të cilat zgjasin më shumë se një periudhë tatimore. Në raste të tilla fitimet ose humbjet kapitale duhet të raportohen në baza lineare gjatë kohës së marrëveshjes me këste, duke filluar nga data më e hershme e pagesës së depozitit, ose nga data kur ky depozit e ka afatin dhe duke përfunduar në datën më të hershme të pagesës së fundit të këstit ose datën kur kjo pagesë bëhet obligim.

4. Në bërjen e këtyre llogaritjeve në baza lineare:

4.1. Kur data e fillimit për marrëveshjen me këste bjen brenda 6 muajve të parë të viti, data fillestare e marrëveshjes me këste do të konsiderohet se është dita e parë e vitit;

4.2. Kur data e fillimit të marrëveshjes me këste bie në 6 muajt e dytë të vitit, datat e fillimit do të konsiderohet se është dita e parë e kësaj periudhe gjashtë mujore;

4.3. Kur data e fundit e marrëveshjes me këste bie në 6 muajt e parë të vitit, data e fundit do të konsiderohet se është dita e fundit e kësaj periudhe 6 mujore;

4.4. Kur data e fundit e marrëveshjes me këste bjen në 6 mujorin e dytë të vitit, data e fundit e marrëveshjes me këste do të konsiderohet se është dita e fundit e atij viti;

4.5. Çdo pagesë e këstit kur shuma e pagesës nuk është e sigurtë derisa të ndodhë ngjarja e veçantë (p.sh. kur një pjesë e çmimit të shitjes/blerjes është pjesë në arritjen e nivelit të caktuar të shitjes ose ndonjë ngjarje tjetër kur ekziston mundësia që kjo të arritur ose ngjarje nuk do të ndodh) duhet të injorohet – njohja e të ardhurave jo të sigurta për shitësin, dhe kostoja e pa caktuar për blerësin në këto rrethana do të lindë vetëm nëse dhe kur pjesa të jetë larguar dhe shuma e pagesës bëhet e sigurt.

Shembulli 1:

Nëse një aset kapital e ka vlerën neto (kostoja e përvetësimit plus kostoja e përmirësimit pa zhvlerësimin e kërkuar për qëllime tatimore) në libra prej 5,000 euro dhe është shitur për 7,000 euro, kjo rezulton në fitimin kapital prej 2,000 euro. Nëse marrëveshja e shitjes parasheh pagesat e kësteve që janë bërë gjatë periudhës nga 1 prilli 2010 deri më 31 Mars 2012 (periudhë prej dy viteve që shtrihet në tri vite tatimore), atëherë fitimi kapital do të njihet si në vijim:

Në bërjen e llogaritjeve lineare, marrëveshja me këste do të trajtohet se ka filluar me 1 janar 2010 dhe se ka përfunduar me 30 qershor 2012, periudhë prej 30 muajsh.

Shuma e fitimit e regjistruar për vitin 2010 do të jetë $2,000 \times 12/30 = 800$ euro

Shuma e fitimit e regjistruar për vitin për vitin 2011 do të jetë $2,000 \times 12/30 = 800$ euro

Shuma e fitimit e regjistruar për vitin për vitin 2012 do të jetë $2,000 \times 6/30 = 400$ euro

Shembulli 2:

Nëse aset kapital në libra e ka vlerën neto prej 9,000 euro dhe është shitur për 6,000 euro, kjo rezulton në humbje kapitale prej 3,000 euro. Nëse marrëveshja e shitjes parasheh pagesat e kësteve që janë bërë gjatë periudhës prej 1 tetorit 2010 deri më 30 shtator 2012, atëherë humbja kapitale do të organizohet si në vijim:

Për të bërë llogaritjet në baza lineare, marrëveshjet e kësteve do të trajtohen se kanë filluar me 1 korrik 2010 dhe se kanë përfunduar me 31 dhjetor 2012, periudhë prej 30 muajsh.
Shuma e humbjes së regjistruar për vitin 2010 do të jetë $3,000 \times 6/30 = 600$ euro
Shuma e humbjes së regjistruar për vitin 2011 do të jetë $3,000 \times 12/30 = 1,200$ euro
Shuma e humbjes së regjistruar për vitin 2012 do të jetë $3,000 \times 12/30 = 1,200$ euro.

Neni 23

Librat dhe Regjistrimet

1. Tatimpaguesit me të ardhura vjetore bruto prej 50,000 euro ose më tepër dhe ata me të ardhura vjetore bruto më të ulëta se 50,000 euro të cilët zgjedhin të taten mbi baza të të ardhurave reale, do të mbajnë librat dhe regjistrimet në pajtueshmëri me kërkesat e:

1.1. nenit 33 të Ligjit;dhe

1.2. paragrafin 4 të nenit 17 të Udhëzimit Administrativ nr. 15 /2010 për Zbatimin e Ligjit Nr. 03/L-222 për Administratën tatimore dhe Procedurat.

2. Tatimpaguesit me të ardhura vjetore bruto më të ulëta se 50,000 euro të cilët nuk kanë zgjedhur të taten në bazë të të ardhurave reale, do të mbajnë librat dhe regjistrimet në pajtueshmëri me kërkesat e:

2.1. nenit 34 të Ligjit;dhe

2.2. paragrafit 2 të nenit 17 të Udhëzimit Administrativ nr. 15/2010 për Zbatimin e Ligjit nr. 03/L-222 për Administratën Tatimore dhe Procedurat.

3. Tatimpaguesit e specifikuar në paragrafët 1 dhe 3 të këtij neni janë të detyruar të lëshojnë fatura / kuponë për furnizimin e mallrave dhe shërbimeve të kryera nga ata.

4. Përmbajtja e librave dhe regjistrimeve të referuara në paragrafët 1 dhe 2 të këtij neni dhe i faturave / kuponëve të referuar në paragrafin 3 të këtij Neni duhet të jenë në përputhje me Udhëzimin Administrativ nr. 15/2010 Për Zbatimin e Ligjit nr 03/L-222 mbi Administratën Tatimore dhe Procedurat.

5. Dispozitat e mëposhtme të Ligjit nr 03/L-222 për Administratën Tatimore dhe Procedurat, zbatohen në lidhje me librat dhe regjistrimet e referuara në këto nene:

5.1. Neni 13, në lidhje me përkthimin, mbajtjen dhe ruajtjen e të dhënave dhe periudhat të cilave duhet të ju përkasin regjistrimet;

5.2. Neni 14, në lidhje me qasjen në regjistrime nga ATK dhe për heqjen dhe kopjimin e të dhënave të tilla;

5.3. Neni 14 dhe 15, në lidhje me kërkesën për tatimpaguesit për të prodhuar të dhënat kur kërkohet nga ATK;

5.4. Neni 19, në lidhje me të dhënat që janë humbur ose shkatërruar;

5.5. Neni 15 dhe 53, në lidhje me ndëshkimet për mos mbajtjen e regjistrimeve ose për mos lejimin e qasjes së ATK-së në regjistrime.

Neni 24

Transferimi i Çmimeve

1. Paragrafi 4 i nenit 36 të Ligjit parasheh dallim ndërmjet “vlerës së hapur të tregut” dhe “transferit të çmimeve” që përfshihen në të ardhurat e tatueshme. Kjo dispozitë aplikohet, vetëm kur ka transaksione të aseteve ose obligime kontraktuale ndërmjet personave të lidhur. Në kuptim të gjerë, qëllimi i kësaj dispozite është që të sigurojë që çmimet për transaksionet ose obligimet ndërmjet personave të lidhur (transfer i çmimeve) pasqyrojnë çmimet e mbizotërimit të tregut (të përfaqësuara nga vlera e hapur e tregut) – nëse për shembull, mallrat e shitura dhe/ose shpenzimet e përgjithshme të ngarkuara filialit në Kosovë, të tatimpaguesit nga zyra amë e vendosur jashtë Kosovës, janë konsideruar si me qenë në të njëjtin nivel që do të ngarkohet nga pala jo e lidhur që ofron mallra ose shërbime të ngjashme, atëherë nuk do të ketë dallim ndërmjet çmimit të ngarkuar dhe çmimit të mbizotërimit të tregut, dhe nuk do të lindin të ardhura të tatueshme. Anasjelltas nëse shpenzimet e ngarkuara nga zyra amë janë konsideruar se kanë tejkaluar ato që do të ngarkoheshin nga pala jo e lidhur që ofron mallra ose shërbime të ngjashme (duke i zvogëluar të ardhurat e tatueshme të filialit të Kosovës), diferenca do të shtohet si e ardhur e tatueshme e filialit të Kosovës.

2. Në përcaktimin e çdo difference ndërmjet “vlerës së hapur të tregut” dhe “transferit të çmimeve”, “transferi i çmimeve në pajtueshmëri me paragrafin 1 të nenit 36 të Ligjit, është çmimi aktual i ngarkuar, ose i ngarkueshëm ndërmjet palëve të lidhura. Përcaktimi i “vlerës së hapur të tregut” prap se prap është më komplekse në metodën që duhet të shfrytëzohet në përcaktimin e saj, që i nënshtrohet shkallës në të cilën janë në dispozicion informatat për palët jo të lidhura që ofrojnë mallra ose shërbime të ngjashme. Metoda që do të shfrytëzohet në përcaktimin e “vlerës së hapur të tregut” është paraqitur në paragrafet si në vijim.

3. Në pajtueshmëri me paragrafin 3 të nenit 36 të Ligjit, “vlera e hapur e tregut” nëse është e mundur përcaktohet me Metodën e Krahasimit të Çmimeve të Pakkontrolluara. Kjo metodë mund të shfrytëzohet kur tatimpaguesi blen ose shet mallra të caktuara ose shërbime, me kuantitet të ngjashëm dhe sipas kushteve të ngjashme për palët jo të lidhura në tregjet e ngjashme (një krahasim i brendshëm), ose pala jo e lidhur blen ose shet mallin ose shërbimin e caktuar, me kuantitet të ngjashëm dhe sipas kushteve të ngjashme për palën tjetër jo të lidhur në tregjet e ngjashme (krahasim i jashtëm). Transaksionet mund të shërbejnë si të krahasueshme, edhe përkundër diferencave ndërmjet këtyre transaksioneve dhe transaksioneve të palëve të lidhura ku diferencat mund të maten në baza të arsyeshme dhe mund të bëhen rregullimet e përshtatshme për të eliminuar efektet e këtyre diferencave. Krahasimet, ose krahasimet e rregulluara ku janë eliminuar diferencat, do të jenë “vlera e hapur e tregut”.

Shembulli 1:

Tatimpaguesi i shet 1,000 tona të produktit prej 80 euro per ton një ndërmarrje të lidhur në grupin e saj, dhe në të njëjtën kohë shet 500 tona të të njëjtit produkt për 100 euro per ton një ndërmarrje të pavarur. Ky rast kërkon një vlerësim se nëse vëllimet e ndryshme duhet të rezultojnë në rregullimin e transferit të çmimeve. Duhet të hulumtohet tregu relevant duke analizuar transaksionet për produktet e ngjashme për të përcaktuar zbritjet tipike në vëllim.

Shembulli 2:

Një shembull ilustrativ ku mund të kërkohen rregullimet, është kur rrethanat që rrethojnë shitjet e kontrolluara dhe të pa kontrolluara janë identike, me përjashtim të faktit se çmimi i kontrolluar i shitjes është çmimi i furnizimit dhe shitjet e pakontrolluara bëhen nga fabrika duke përjashtuar shpenzimet e transportimit dhe sigurimit. Dallimet në kushtet e transportimit dhe sigurimit në

përgjithësi kanë efekt të caktuar, dhe të konstatuara arsyeshëm në çmim. Prandaj, për të përcaktuar çmimet e shitjeve të pa kontrolluara duhet të bëhen rregullime në çmimin për diferencën në kushtet e furnizimit.

4. Kur ka mungesë të krahasimeve ose të dhënave të rregulluara të krahasueshme, ashtu që nuk mund të shfrytëzohet metoda e krahasimeve të çmimeve të pakontrolluara, “vlera e hapur e tregut” do të përcaktohet duke shfrytëzuar metodën e çmimit të rishitjes (e cila është më e përshtatshme për shfrytëzim nga distributorët) ose metoda e kostos plus (e cila është më e përshtatshme për shfrytëzim nga prodhuesit) sikur që është paraqitur në paragrafët si në vijim.

5. Metoda e Çmimit të Rishitjes është e shfrytëzueshme kur mallrat ose shërbimet e blera nga tatimpaguesi nga pala e lidhur, janë rishitur për palën jo të lidhur, me veqanti kur tatimpaguesi shitës i shton një vlerë relativisht të vogël mallrave ose shërbimeve. Në këto raste, vlera e hapur e tregut llogaritet duke zbritur nga çmimi i rishitjes një marzhë të përshtatshme të rishitjes bruto e cila mundëson që shitësi të mbulojë shpenzimet operative të tij dhe të fitoj një fitim sipas mbizotërimit të tregut të bazuar në funksionet e kryera, asetet e shfrytëzuara dhe rreziku i supozuar. Kjo marzhë bruto mund të përcaktohet duke ju referuar marzhës së çmimit të rishitjes të fituar nga anëtari i të njëjtës grup si tatimpagues në krahasimet e transaksioneve të pa kontrolluara (krahasimet interne) ose marzha e çmimit të rishitjes e fituar nga palët jo të lidhura në transaksionet e krahasueshme të pakontrolluara (krahasimet eksterne).

Shembulli 1:

Supozoni se janë dy distributor, që shesin të njëjtin produkt në të njëjtin treg, me të njëjtin emër të markës. Distributori A ofron garancion; Distributori B nuk ofron asgjë. Distributori A e përfshinë garancionin si pjesë të strategjisë së tij të çmim vënies, dhe kështu I shet produktet e saja me çmim më të lartë që rezulton në një marzhë më të madhe të fitimit bruto (nëse shpenzimet e shërbimit të garancionit nuk janë marrë parasysh) se sa ajo e Distributorit B, i cili shet me çmim më të ulët. Dy marzhat nuk janë të krahasueshme deri sa të bëhet një rregullim për të marrë parasysh dallimin.

Shembulli 2:

Biznesi shet produktin, nëpërmes të distributorëve të pavarur në pesë shtete në të cilat nuk ka vartës. Distributorët, thjesht i shesin produktet dhe nuk kryejnë ndonjë punë shtesë. Në një shtet, kompania vendos një vartës. Meqë tregu i caktuar ka një rëndësi strategjike, kompania kërkon nga vartësi që të shes vetëm produktin e tij, dhe të kryej aplikimin teknik për klientët. Edhe nëse faktet dhe rrethanat tjera janë të ngjashme, nëse marzhat vijnë nga ndërmarrjet e pavarura që nuk kanë rregullim ekzskluziv të shitjes, ose kryejnë aplikime teknike sikurse këto të ndërmarra nga vartësi, është e nevojshme që të shqyrtohet se nëse duhet të bëhet ndonjë rregullim për të arritur krahasueshmërinë.

6. Metoda e Kostos Plus është e shfrytëzueshme, kur nga tatimpaguesi krijohen shpenzimet në furnizimin e mallrave dhe shërbimeve për palën e lidhur. Në këto raste vlera e hapur e tregut përcaktohet, duke ju shtuar shpenzimeve të krijuara nga tatimpaguesi (llogaritur në pajtueshmëri me principet e kontabilitetit që janë në përgjithësi të pranueshme për një industri të caktuar) marzhat bruto të krahasueshme të cilat përcaktohen duke ju referuar marzhës kosto plus të fituar nga anëtari i të njëjtës grup, si tatimpagues në transaksionet e krahasueshme të pakontrolluara (krahasime të brendshme), ose marzha e kostos plus e fituar nga palët jo të lidhura në krahasimin e transaksioneve të pakontrolluara (krahasimet e jashtme). Në cilindo rast, deklaratat e shfrytëzuara për të përcaktuar një marzh të mbizotërimit të tregut, duhet të jenë ato të fituara nga personat që kryejnë funksione të ngjashme dhe më e preferueshme që shesin mallra të ngjashme për palët jo të lidhura. Kur transaksionet nuk janë të krahasueshme në asnjë mënyrë, dhe diferencat kanë një efekt

të dukshëm në çmim, tatimpaguesit duhet të bëjnë rregullime, për të eliminuar efektin e diferencave të tilla (si diferencat në eficiencën relative të furnizuesit, dhe çdo përparësi që krijon aktiviteti për grupin që përfshin tatimpaguesin).

Shembulli 1:

A është prodhues vendor i mekanizmave të minutazhit për orët e tregut masiv. A i shet këto produkte vartësit të saj të huaj B. A, fiton 5 per qind të marzhës së fitimit bruto për operimet e saja prodhuese. X, Y, dhe Z janë prodhues jo të lidhur vendor të mekanizimit të minutazhit për orët e tregut masiv. X, Y, dhe Z i shet blerësve të huaj jo të lidhur. X, Y, dhe Z fiton marzhën e fitimit bruto për operimet e saja prodhuese që rangohen prej 3 deri në 5 per qind. A, llogaritë shpenzimet e mbikqyrjes, të përgjithëshme dhe administrative si shpenzime operative dhe prandaj këto shpenzime nuk pasqyrohen në koston e mallrave të shitura. Marzhat e fitimeve bruto të X, Y, dhe Z, megjithatë pasqyrojnë shpenzimet e mbikqyrjes, të përgjithëshme dhe administrative si pjesë e mallrave të shitura. Prandaj marzhat e fitimit bruto të X, Y, dhe Z duhet të rregullohen për të siguruar përputhshmëri me kontabilitetin.

Shembulli 2:

Biznesi C në shtetin D është 100% vartëse e kompanisë E, e vendosur në shtetin F. Në karahasim me shtetin F, pagat janë shumë të ulëta në shtetin D. Në shpenzimet dhe rrezikun e kompanisë E, pakot e televizionit janë montuar nga kompania C. Të gjitha komponentët e nevojshme, njohuritë specifike, etj. sigurohen nga kompania E. Blerja e produktit të montuar, është i garantuar nga kompania E, në rastë se pjesët e televizionit dështojnë në përmbushjen e standardeve të caktuara të kualitetit. Pas kontrollimit të kualitetit, pjesët e televizionit sjellën – në shpenzim dhe në rrezikun e kompanisë E – në qendrat e distribuimit që kompania E i ka në disa shtete. Funkzioni i kompanisë C, mund të përshkruhet thjeshtë si kosto e funksionit të prodhimit. Rreziku i kompanisë C mund të bartë diferencat eventuale për kualitetin, dhe kuantitetin e miratuar. Bazat për aplikimin e metodës së kostos plus do të formohen nga të gjitha shpenzimet e lidhura me aktivitetet e montimit.

Shembulli 3:

Biznesi A i grupit të korporatës, pajtohet me kompaninë B të njëjtit grup për të zhvilluar hulumtimin e kontratës për kompaninë B. Të gjitha rreziqet e dështimit të hulumtimit barten nga kompania B. Kjo kompani gjithashtu zotëron të gjitha të paprekshmet, të zhvilluara nëpërmes të hulumtimit dhe prandaj ka gjasa të fitimit që rezultojnë nga hulumtimi. Ky është një organizim tipik për aplikimin e metodës së kostos plus. Të gjitha shpenzimet për hulumtim, me të cilat jaë pajtuar të gjitha palët e lidhura, duhet të kompensohen. Kostoja plus shtesë mund të pasqyrojë se sa është inovativ dhe kompleks hulumtimi i zhvilluar.

7. Kur tatimpaguesi beson që metodat e mësipërme nuk mund të shfrytëzohen, dhe mund të sigurojë evidencë për këtë, ATK mund të lejojë shfrytëzimin e metodës së shpërndarjes së fitimit. Metoda e Shpërndarjes së Fitimit mund të zbatohet kur operimet e dy ose më shumë palëve të lidhura janë shumë të integruara, duke e bërë të vështirë për të vlerësuar transaksionet e tyre në baza individuale dhe/ose aty ku ekzistenca e të paprekshmeve të çmueshme dhe unike e bën të pamundur krijimin e nivelit të duhur të krahasimit me transaksionet e pa kontrolluara sipas një metode tjetër.

7.1. Hapi i parë sipas kësaj metode është që të përcaktohet fitimi total i fituar nga palët nga transaksionet e kontrolluara. Metoda e shpërndarjes së fitimit alokon fitimin total të integruar

të lidhur me transaksionet e kontrolluara, e jo fitimin total të grupit si tërësi. Fitimi që do të shpërndahet është fitimi operativ para zbritjes së interesit dhe tatimit.

7.2. Hapi i dytë është që të shpërndahet fitimi ndërmjet palëve, bazuar në vlerën relative të kontributeve të tyre të transaksioneve të palëve të lidhura, duke marrë parasysh funksionet e kryera, asetet e shfrytëzuara, dhe rreziqet e supozuara nga secila palë e lidhur, lidhur me atë se cilat palë të lidhura do të kishin pranuar, me rezultat i cili është vlera e hapur e tregut

8. Në rast se asnjëra nga metodat e mëparshme nuk mund të përdoret, ATK mund të lejojë shfrytëzimin e Metodës së Marzhës Neto të Transaksioneve. Kjo metodë krahason marzhën e fitimit neto të tatimpaguesit që del nga transaksionet e palëve të lidhura, me marzhat e fitimit neto të realizuara nga palët jo të lidhura nga transaksionet e ngjashme, dhe shikon marzhën e fitimit neto që lidhet me një bazë të përshtatshme si shpenzimet, shitjet ose asetet, duke marrë parasysh natyrën e aktivitetit të biznesit, me rezultatin i cili është vlera e hapur e tregut.

9. Tatimpaguesit të cilët zhvillojnë transaksione me palët e lidhura duhet të mbajnë dokumentacion të mjaftueshëm, për të arsyetuar zgjedhjen e tyre të metodës së përcaktimit të vlerës së hapur te tregut, dhe të tregojnë se kjo e prodhon rezultatin e mbizotërimit të tregut.

Neni 25

Deklaratat Tatimore dhe Pagesat

1. Në pajtim me Nenin 48 të Ligjit ,deklaratat e tatimit në të ardhura personale dhe nëse është e aplikueshme pagesat tatimore të lidhura me to, duhet të dorëzohen në ATK më apo para ditës së 31 të marsit të vitit që pason periudhën tatimore. Këto deklarata mund të dorëzohen në ATK nëpërmjet një banke ose institucion financiar të autorizuar. Deklarata Tatimore do të konsiderohet si një vlerësim i bërë nga vetë tatimpaguesit.

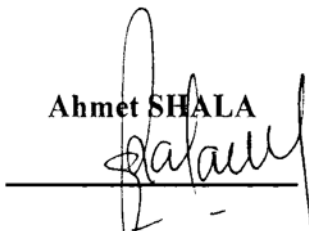
2. Kur data e afatit të deklarimit dhe pagesës për çdo deklaratë tatimore ose pasqyrë të informatave është e shtunë, E diele apo Festë Kombëtare, këta formularë mund të dërgohen, pa ndëshkim për paraqitjen me vonesë ose pagesën me vonesë (duke përfshirë interesin), më së voni në ditën e parë të punës pas së shtunës, së dielës apo Festës Kombëtare.

Neni 26

Hyrja në Fuqi

Ky Udhëzim Administrativ, hyn në fuqi me nënshkrimin nga Ministri i Ekonomisë dhe Financave.

Ahmet SHALA

Ministër i Ekonomisë dhe Financave

Datë 19 / 11 / 2010